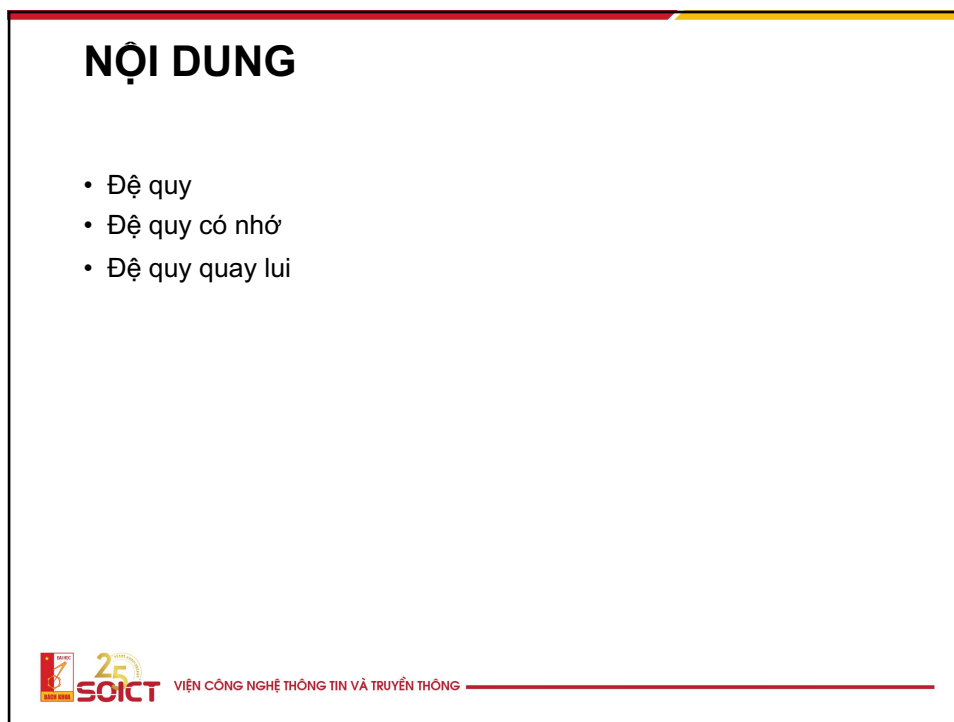

1

2

ĐỆ QUY

- Một chương trình con (thủ tục/hàm) đưa ra lời gọi đến chính nó nhưng với dữ liệu đầu vào nhỏ hơn
- Tình huống cơ sở
 - Dữ liệu đầu vào nhỏ đủ để đưa ra kết quả một cách trực tiếp mà không cần đưa ra lời gọi đệ quy
- Tổng hợp kết quả
 - Kết quả của chương trình con được xây dựng từ kết quả của lời gọi đệ quy và một số thông tin khác

$$f(n) = 1 + 2 + \dots + n$$

Other form

$$f(n) = \begin{cases} 1, & \text{if } n = 1 \\ f(n-1) + n, & \text{if } n > 1 \end{cases}$$

```
#include <stdio.h>
int f(int n){
    if(n == 1) return 1;
    return n + f(n-1);
}
int main(){
    printf("%d\n", f(4));
}
```


VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

3

ĐỆ QUY

- Dãy Fibonacci: 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, ...

$$f(n) = \begin{cases} 1, & \text{if } n = 0 \text{ or } n = 1 \\ f(n-1) + f(n-2), & \text{if } n > 1 \end{cases}$$

```
#include <stdio.h>
int f(int n){
    if(n <= 1) return 1;
    return f(n-1) + f(n-2);
}
int main(){
    for(int i = 0; i <= 10; i++)
        printf("%d ", f(i));
}
```


VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

4

ĐỀ QUY

- Tổ hợp chập k của n phần tử

$$C(k,n) = \begin{cases} 1, & \text{if } k = 0 \text{ or } k = n \\ C(k,n-1) + f(k-1,n-1), & \text{ngược lại} \end{cases}$$

```
#include <stdio.h>

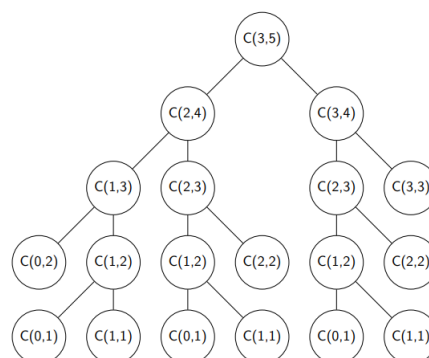
int C(int k, int n){
    if(k == 0 || k == n) return 1;
    return C(k,n-1) + C(k-1,n-1);
}

int main(){
    printf("%d ",C(3,5));
}
```

ĐỀ QUY CÓ NHỚ

- Tổ hợp chập k của n phần tử

$$C(k,n) = \begin{cases} 1, & \text{if } k = 0 \text{ or } k = n \\ C(k,n-1) + f(k-1,n-1), & \text{otherwise} \end{cases}$$

ĐỆ QUY CÓ NHỚ

- Khắc phục tình trạng một chương trình con với tham số xác định được gọi đệ quy nhiều lần
- Sử dụng bộ nhớ để lưu trữ kết quả của một chương trình con với tham số cố định
- Bộ nhớ được khởi tạo với giá trị đặc biệt để ghi nhận mỗi chương trình con chưa được gọi lần nào
- Địa chỉ bộ nhớ sẽ được ánh xạ với các giá trị tham số của chương trình con

```
#include <stdio.h>
#define MAX 100
int M[MAX][MAX]; // M[k][n] store the value of
                  // C(k,n)
int C(int k,int n){
    if(k == 0 || k == n) M[k][n] = 1;
    else if(M[k][n] == 0)
        M[k][n] = C(k,n-1) + C(k-1,n-1);
    return M[k][n];
}
int main(){
    memset(M,0,sizeof(M));
    printf("%d ",C(3,5));
}
```

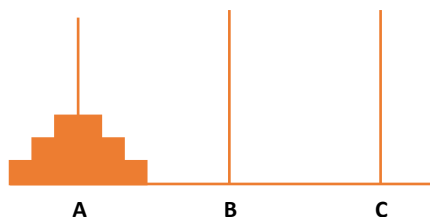

VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

9

THÁP HÀ NỘI

- Bài toán tháp Hà Nội
 - Có n đĩa với kích thước khác nhau và 3 cọc A, B, C
 - Ban đầu n đĩa nằm ở cọc A theo thứ tự đĩa nhỏ nằm trên và đĩa lớn nằm dưới

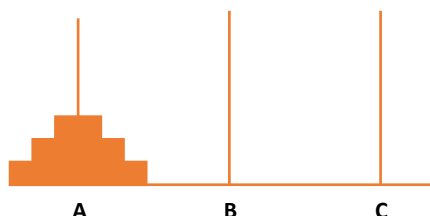

VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

10

THÁP HÀ NỘI

- Bài toán tháp Hà Nội
 - Có n đĩa với kích thước khác nhau và 3 cọc A, B, C
 - Ban đầu n đĩa nằm ở cọc A theo thứ tự đĩa nhỏ nằm trên và đĩa lớn nằm dưới
 - Tìm cách chuyển n đĩa này từ cọc A sang cọc B, sử dụng cọc C làm trung gian theo nguyên tắc
 - Mỗi lần chỉ được chuyển 1 đĩa trên cùng từ 1 cọc sang cọc khác
 - Không được phép để xảy ra tình trạng đĩa to nằm bên trên đĩa nhỏ

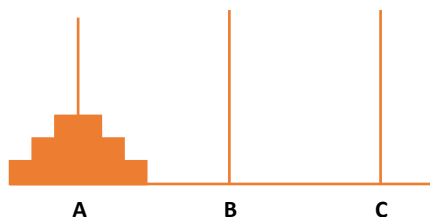

VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

11

THÁP HÀ NỘI

- Bài toán tháp Hà Nội
 - Có n đĩa với kích thước khác nhau và 3 cọc A, B, C
 - Ban đầu n đĩa nằm ở cọc A theo thứ tự đĩa nhỏ nằm trên và đĩa lớn nằm dưới
 - Tìm cách chuyển n đĩa này từ cọc A sang cọc B, sử dụng cọc C làm trung gian theo nguyên tắc
 - Mỗi lần chỉ được chuyển 1 đĩa trên cùng từ 1 cọc sang cọc khác
 - Không được phép để xảy ra tình trạng đĩa to nằm bên trên đĩa nhỏ

Lời giải

- B1: $A \rightarrow B$
- B2: $A \rightarrow C$
- B3: $B \rightarrow C$
- B4: $A \rightarrow B$
- B5: $C \rightarrow A$
- B6: $C \rightarrow B$
- B7: $A \rightarrow B$

VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

12

THÁP HÀ NỘI

```
#include <stdio.h>
int cnt = 0;
void move(int n, char A, char B, char C){
    if(n == 1){
        cnt++;
        printf("Step %d: Move a disk from %c to %c\n",cnt,A,B);
    }else{
        move(n-1,A,C,B);
        move(1,A,B,C);
        move(n-1,C,B,A);
    }
}
int main(){
    move(3, 'A', 'B', 'C');
}
```


VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

13

ĐỆ QUY QUAY LUI

- Áp dụng để giải các bài toán liệt kê, bài toán tối ưu tổ hợp
- $A = \{(x_1, x_2, \dots, x_n) \mid x_i \in A_i, \forall i = 1, \dots, n\}$
- Liệt kê tất cả các bộ $x \in A$ thỏa mãn một thuộc tính P nào đó
- Thủ tục TRY(k):
 - Thử các giá trị v có thể gán cho x_k mà không vi phạm thuộc tính P
 - Với mỗi giá trị hợp lệ v :
 - Gán v cho x_k
 - Nếu $k < n$: gọi đệ quy TRY($k+1$) để thử tiếp giá trị cho x_{k+1}
 - Nếu $k = n$: ghi nhận cấu hình

VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

14

ĐỆ QUY QUAY LUI

```

TRY( $k$ )
Begin
  Foreach  $v$  thuộc  $A_k$ 
    if check( $v, k$ ) /* kiểm tra xem  $v$  có hợp lệ không */
      Begin
         $x_k = v$ ;
        if( $k = n$ ) ghi_nhan_cau_hinh;
        else TRY( $k+1$ );
      End
  End
End
Main()
Begin
  TRY(1);
End

```


VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

15

ĐỆ QUY QUAY LUI: liệt kê xâu nhị phân

- Mô hình hoá cấu hình:
 - Mảng $x[n]$ trong đó $x[i] \in \{0, 1\}$ là bit thứ i của xâu nhị phân ($i = 0, \dots, n-1$)

VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

16

ĐỆ QUY QUAY LUI: liệt kê xâu nhị phân

- Mô hình hoá cấu hình:
 - Mảng $x[n]$ trong đó $x[i] \in \{0,1\}$ là bit thứ i của xâu nhị phân ($i = 0, \dots, n-1$)

```
void printSolution(){
    for(int k = 0; k < n; k++){
        printf("%d", x[k]);
        printf("\n");
    }

    int TRY(int k) {
        for(int v = 0; v <= 1; v++){
            x[k] = v;
            if(k == n-1) printSolution();
            else TRY(k+1);
        }
    }

    int main() {
        TRY(0);
    }
}
```


VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

17

ĐỆ QUY QUAY LUI: liệt kê xâu nhị phân

- Liệt kê các xâu nhị phân sao cho không có 2 bit 1 nào đứng cạnh nhau
- Mô hình hoá cấu hình:
 - Mảng $x[n]$ trong đó $x[i] \in \{0,1\}$ là bit thứ i của xâu nhị phân ($i = 1, \dots, n$)
 - Thuộc tính P : không có 2 bit 1 nào đứng cạnh nhau

VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

18

ĐỆ QUY QUAY LUI: liệt kê xâu nhị phân

- Liệt kê các xâu nhị phân sao cho không có 2 bit 1 nào đứng cạnh nhau
- Mô hình hoá cấu hình:
 - Mảng $x[n]$ trong đó $x[i] \in \{0, 1\}$ là bit thứ i của xâu nhị phân ($i = 1, \dots, n$)
 - Thuộc tính P : không có 2 bit 1 nào đứng cạnh nhau

```
int TRY(int k) {
    for(int v = 0; v <= 1; v++){
        if(x[k-1] + v < 2){
            x[k] = v;
            if(k == n)
                printSolution();
            else TRY(k+1);
        }
    }
}

int main() {
    x[0] = 0;
    TRY(1);
}
```


VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

19

ĐỆ QUY QUAY LUI: liệt kê tổ hợp

- Liệt kê các tổ hợp chập k của $1, 2, \dots, n$
- Mô hình hoá cấu hình:
 - Mảng $x[k]$ trong đó $x[i] \in \{1, \dots, n\}$ là phần tử thứ i của cấu hình tổ hợp ($i = 1, \dots, k$)
 - Thuộc tính P : $x[i] < x[i+1]$, với mọi $i = 1, 2, \dots, k-1$

VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

20

ĐỀ QUY QUAY LUI: liệt kê tổ hợp

- Liệt kê các tổ hợp chập k của $1, 2, \dots, n$
- Mô hình hoá cấu hình:
 - Mảng $x[k]$ trong đó $x[i] \in \{1, \dots, n\}$ là phần tử thứ i của cấu hình tổ hợp ($i = 1, \dots, k$)
 - Thuộc tính P : $x[i] < x[i+1]$, với mọi $i = 1, 2, \dots, k-1$

```
int TRY(int i) {
    for(int v = x[i-1]+1; v <= n-k+i; v++){
        x[i] = v;
        if(i == k)
            printSolution();
        else TRY(i+1);
    }
}

int main() {
    x[0] = 0;
    TRY(1);
}
```


VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

21

ĐỀ QUY QUAY LUI: liệt kê hoán vị

- Liệt kê các hoán vị của $1, 2, \dots, n$
- Mô hình hoá cấu hình:
 - Mảng $x[1, \dots, n]$ trong đó $x[i] \in \{1, \dots, n\}$ là phần tử thứ i của cấu hình hoán vị ($i = 1, \dots, n$)
 - Thuộc tính P :
 - $x[i] \neq x[j]$, với mọi $1 \leq i < j \leq n$
 - Mảng đánh dấu $m[v] = \text{true}$ (false) nếu giá trị v đã xuất hiện (chưa xuất hiện) trong cấu hình bộ phận, với mọi $v = 1, \dots, n$

VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

22

ĐỆ QUY QUAY LUI: liệt kê hoán vị

- Liệt kê các hoán vị của $1, 2, \dots, n$
- Mô hình hoá cấu hình:
 - Mảng $x[1, \dots, n]$ trong đó $x[i] \in \{1, \dots, n\}$ là phần tử thứ i của cấu hình hoán vị ($i = 1, \dots, n$)
 - Thuộc tính P :
 - $x[i] \neq x[j]$, với mọi $1 \leq i < j \leq n$
 - Mảng đánh dấu $m[v] = \text{true}$ (false) nếu giá trị v đã xuất hiện (chưa xuất hiện) trong cấu hình bộ phận, với mọi $v = 1, \dots, n$

```
void TRY(int i) {
    for(int v = 1; v <= n; v++){
        if(!m[v]) {
            x[i] = v;
            m[v] = true; // đánh dấu
            if(i == n)
                printSolution();
            else TRY(i+1);
            m[v] = false; // khôi phục
        }
    }
}

void main() {
    for(int v = 1; v <= n; v++)
        m[v] = false;
    TRY(1);
}
```


VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

23

ĐỆ QUY QUAY LUI: bài toán xếp hậu

- Xếp n quân hậu trên một bàn cờ quốc tế sao cho không có 2 quân hậu nào ăn được nhau
- Mô hình hoá
 - $x[1, \dots, n]$ trong đó $x[i]$ là hàng của quân hậu xếp trên cột i , với mọi $i = 1, \dots, n$
 - Thuộc tính P
 - $x[i] \neq x[j]$, với mọi $1 \leq i < j \leq n$
 - $x[i] + i \neq x[j] + j$, với mọi $1 \leq i < j \leq n$
 - $x[i] - i \neq x[j] - j$, với mọi $1 \leq i < j \leq n$

	1	2	3	4
1		X		
2				X
3	X			
4			X	

Lời giải $x = (3, 1, 4, 2)$

VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

24

ĐỆ QUY QUAY LUI: bài toán xếp hậu

```
int check(int v, int k) {
    // kiểm tra xem v có thể gán được
    // cho x[k] không
    for(int i = 1; i <= k-1; i++) {
        if(x[i] == v) return 0;
        if(x[i] + i == v + k) return 0;
        if(x[i] - i == v - k) return 0;
    }
    return 1;
}
```

```
void TRY(int k) {
    for(int v = 1; v <= n; v++) {
        if(check(v,k)) {
            x[k] = v;
            if(k == n) printSolution();
            else TRY(k+1);
        }
    }
}

void main() {
    TRY(1);
}
```


VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

25

ĐỆ QUY QUAY LUI

- Liệt kê tất cả các nghiệm nguyên dương của phương trình:

$$x_1 + x_2 + \dots + x_n = M$$

VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

26

ĐỆ QUY QUAY LUI

- Liệt kê tất cả các nghiệm nguyên dương của phương trình:

$$x_1 + x_2 + \dots + x_n = M$$

- Duy trì biến T là tổng giá trị các biến đã được thử giá trị
- Hàm TRY(k)
 - Các biến x_1, x_2, \dots, x_{k-1} đã được thử giá trị

$$T = x_1 + x_2 + \dots + x_{k-1}$$

$$x_{k+1} + x_{k+2} + \dots + x_n \geq n - k$$

$$\rightarrow 1 \leq x_k \leq M - T - (n - k)$$

VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

27

ĐỆ QUY QUAY LUI

- Liệt kê tất cả các nghiệm nguyên dương của phương trình:

$$x_1 + x_2 + \dots + x_n = M$$

```
#include <stdio.h>
#define N 100
int n,M,T;
int x[N];
void solution(){
    for(int i = 1; i <= n; i++)
        printf("%d ",x[i]);
    printf("\n");
}
int check(int v, int k){
    if(k == n) return T + v == M;
    return 1;
}
```

```
void Try(int k){
    for(int v = 1; v <= M - T - (n-k); v++){
        if(check(v,k)){
            x[k] = v;
            T += v;
            if(k == n) solution();
            else Try(k+1);
            T -= v;
        }
    }
}
int main(){
    n = 3; M = 5; T = 0;
    Try(1);
}
```


VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

28

ĐỆ QUY QUAY LUI: bài toán Sudoku

- Điền các chữ số từ 1 đến 9 vào các ô trong bảng vuông 9x9 sao cho trên mỗi hàng, mỗi cột và mỗi bảng vuông con 3x3 đều có mặt đầy đủ 1 chữ số từ 1 đến 9

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	5	6	7	8	9	1	2	3
7	8	9	1	2	3	4	5	6
2	1	4	3	6	5	8	9	7
3	6	5	8	9	7	2	1	4
8	9	7	2	1	4	3	6	5
5	3	1	6	4	2	9	7	8
6	4	2	9	7	8	5	3	1
9	7	8	5	3	1	6	4	2

VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

29

ĐỆ QUY QUAY LUI: bài toán Sudoku

- Mô hình hoá
 - Mảng 2 chiều $x[0..8, 0..8]$
 - Thuộc tính P
 - $x[i, j_2] \neq x[i, j_1]$, với mọi $i = 0, \dots, 8$, và $0 \leq j_1 < j_2 \leq 8$
 - $x[i_1, j] \neq x[i_2, j]$, với mọi $j = 0, \dots, 8$, và $0 \leq i_1 < i_2 \leq 8$
 - $x[3I+i_1, 3J+j_1] \neq x[3I+i_2, 3J+j_2]$, với mọi $I, J = 0, \dots, 2$, và $i_1, j_1, i_2, j_2 \in \{0, 1, 2\}$ sao cho $i_1 \neq i_2$ hoặc $j_1 \neq j_2$

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	5	6	7	8	9	1	2	3
7	8	9	1	2	3	4	5	6
2	1	4	3	6	5	8	9	7
3	6	5	8	9	7	2	1	4
8	9	7	2	1	4	3	6	5
5	3	1	6	4	2	9	7	8
6	4	2	9	7	8	5	3	1
9	7	8	5	3	1	6	4	2

VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

30

ĐỆ QUY QUAY LUI: bài toán Sudoku

- Thứ tự duyệt: từ ô (0,0), theo thứ tự từ trái qua phải và từ trên xuống dưới

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4	5	6	7	8	9	1	2	3
7	8	9	1	2	3	4	5	6
2	1	4	3	6	5	8	9	7
3	6	5	8	9	★			

VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

31

ĐỆ QUY QUAY LUI: bài toán Sudoku

```
bool check(int v, int r, int c){
    for(int i = 0; i <= r-1; i++){
        if(x[i][c] == v) return false;
    }
    for(int j = 0; j <= c-1; j++){
        if(x[r][j] == v) return false;
    }
    int I = r/3; int J = c/3;
    int i = r - 3*I; int j = c - 3*J;
    for(int i1 = 0; i1 <= i-1; i1++){
        for(int j1 = 0; j1 <= j-1; j1++){
            if(x[3*I+i1][3*J+j1] == v)
                return false;
        }
    }
    for(int j1 = 0; j1 <= j-1; j1++){
        if(x[3*I+i][3*J+j1] == v)
            return false;
    }
    return true;
}
```

```
void TRY(int r, int c){
    for(int v = 1; v <= 9; v++){
        if(check(v,r,c)){
            x[r][c] = v;
            if(r == 8 && c == 8){
                printSolution();
            }else{
                if(c == 8) TRY(r+1,0);
                else TRY(r,c+1);
            }
        }
    }
}

void main(){
    TRY(0,0);
}
```


VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

32

ĐỀ QUY QUAY LUI: bài tập về nhà

- Cho số nguyên dương M, N và N số nguyên dương A_1, A_2, \dots, A_N .
Liệt kê các nghiệm nguyên dương của phương trình

$$A_1X_1 + A_2X_2 + \dots + A_NX_N = M$$

VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

33

VIỆN CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG
SCHOOL OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY

Thank you
for your
attentions!

soict.hust.edu.vn/ / fb.com/groups/soict

34